
¹⁴ Zo scheef Ten Boom in de brochure 'Kerk en Israël' in een artikel getiteld 'Van een katastrofe die een goede zijde had' de volgende zin: 'De tijd was rijp en hoe vreemd het ook moge klinken: Hitler heeft ons geholpen! Want de dreigende jodennoed opende de oogen van de kerk voor de roeping t.o.v. de Hollandsche joden en het jodendom in het algemeen'. In: 'Kerk en Israël', brochure, (Hilversum 1946) 27. Hoogewoud-Verschoor zegt hierover: 'Hoe zouden deze woorden hebben geklonken in de oren van joden (en anderen) die bij het woord "katastrofe" in dit eerste jaar na de oorlog wel iets anders in gedachten hadden dan de opheffing van een vereniging, om over de woorden "Hitler heeft ons geholpen" maar te zwijgen...' Hoogewoud-Verschoor, *Van zending naar gesprek?* (Landsmeer 1982) 66.

was. Hij koos dan ook voor een koerswijziging, met name door de nadruk meer te leggen op het sociale aspect van de zending, wat bij hem gestalte kreeg in het door hem opgerichte zorginternaat 'Theodotion' (Godsgeschenk), waarover straks meer. Toch verloochende hij zijn theologische achtergrond, het Reveil, niet. De zending bleef vooralsnog het uitgangspunt, al werd daarbij door Ten Boom het accent verlegd van de 'woord-zending' naar de 'daad-zending'.

Terug in Nederland begon Ten Boom aan zijn taken voor de nvvi. Hij schreef artikelen voor het maandblad *De Hope Israëls*, gaf lezingen, ging voor in kerkdiensten, stond op de markt en bezocht 'zoekende' joden met wie hij vaak lang en intensief contact hield. Verder schreef hij brochures over het joodse volk. Tevens verschenen er drie boeken van zijn hand, alle bedoeld om het Oude Testament begrijpelijk te maken voor een bijbellezer uit de twintigste eeuw die, volgens Ten Boom, vaak ten kwade was beïnvloed door de Griekse filosofie. Naast deze vaste taken, die van hem werden verwacht als predikant-zending, zette hij in zijn nieuwe woonplaats Hilversum een zorginternaat op. Hierin ving hij, met zijn vrouw, zowel geestelijk als lichamelijk gekwetste mensen op. Toen de vervolgingen in nazi-Duitsland steeds giftiger vormen aannamen, vonden ook veel (al dan niet christelijke-) joden er een veilig onderkomen en ook in de oorlogsjaren bleef de deur voor hen openstaan.

In 1942 was de nvvi inmiddels door de bezetter geliquideerd en was daarvoor de *Hervormde Raad voor Kerk en Israël* in de plaats gekomen. Daarmee ging een grote wens van Ten Boom in vervulling. Al jaren pleitte hij voor de 'verkerkelijking' van de jodenzending, die vanwege haar buitenkerkelijke karakter soms een sektarisch tintje had, tenminste voor buitenstaanders. Het lot van het joodse volk was voor de gehele kerk van levensbelang, aldus Ten Boom. Bovendien kon de zending alleen dan effectief zijn als de kerken zelf eenheid toonden en de ontmoeting door een breed kerkelijk front gedragen werd. Deze ontwikkeling, waarin het Duitse verbod 'hielp' de zending uit het isolement van de verenigingen te halen, werd door Ten Boom nogal breed uitgemeten. Zijn ironische ondertoon bij zijn analyse is onmiskenbaar, maar desondanks leverde dit hem vooral van Hoogewoud-Verschoor scherpe kritiek op.¹⁴

In deze oorlogsperiode maakte Ten Boom deel uit van een netwerk dat onderduikplaatsen verzorgde. Hij onderhield vele contacten, ook met zijn zussen in Haarlem wier huis als centraal punt in een verzetsnetwerk fungeerde. Ten Booms jongste zoon Kik maakte deel uit van het gewapend verzet. Op de dag van zijn verloving (waarschijnlijk 20 augustus 1944) werd hij opgepakt bij